

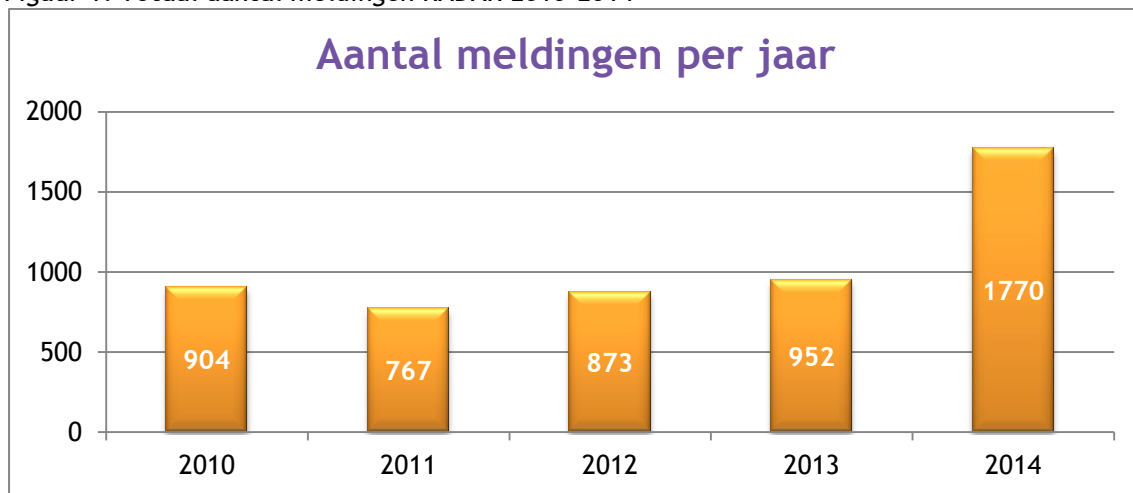
WEBDOSSIER meldpunt RADAR 2014

RADAR is het bureau voor gelijke behandeling en tegen discriminatie voor de regio's Brabant-Noord (BN), Midden- en West-Brabant (MWB), Rotterdam-Rijnmond (RR) en Zuid-Holland-Zuid (ZHZ). Specifiek voor de gemeente Rotterdam is RADAR het kenniscentrum op dit gebied. Als inwoners van de 65 aangesloten gemeenten getuige zijn van discriminatie of dat persoonlijk ervaren, dan kunnen zij een beroep doen op RADAR voor advies en ondersteuning. Dit webdossier bevat de belangrijkste cijfers en statistieken omtrent discriminatiemeldingen die RADAR in 2014 in behandeling nam.

Sterke stijging van discriminatiemeldingen in 2014

Het aantal meldingen bij RADAR is met 85 procent gestegen ten opzichte van 2013. Discriminatie krijgt in 2014 veel (media-)aandacht, wat soms voor een flinke stijging in het aantal meldingen zorgt. Zwarte Piet en Geert Wilders zorgden voor discussie, net als de weigering van verschillende winkels om melkpoeder te verkopen aan mensen met een Aziatisch uiterlijk. De forse stijging in onze meldingen wordt vooral veroorzaakt door Geert Wilders en zijn uitspraken.

Figuur 1: Totaal aantal meldingen RADAR 2010-2014

Lawine aan meldingen en aangiften na uitspraak Wilders

Op een PVV-bijeenkomst tijdens de uitslagenavond van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 vroeg PVV-leider Wilders zijn aanwezige aanhangers in een toespraak of zij 'meer of minder Marokkanen willen', waarop de zaal in koor 'minder, minder' riep. Dit inmiddels beruchte incident leidde tot een stortvloed aan klachten bij ADV's en aangiften bij de politie. Alleen al bij RADAR kwamen 858 klachten en meldingen binnen van burgers die de toespraak van Wilders discriminerend vinden. Landelijk staat de teller bij de antidiscriminatiebureaus op 4562 klachten en meldingen. De politie ontving meer dan 6400 aangiften¹ van discriminatie tegen Wilders en ook nog ruim 15.000 meldingen naar aanleiding van de 'minder minder' uitspraken.

Het is ongeëvenaard dat één zaak in zo'n korte tijd tot zoveel meldingen en aangiften leidt. Afgaande op de achtergrondgegevens van melders bij RADAR, zijn dat zeker niet alleen mensen van Marokkaanse komaf. Veel meldingen zijn gedaan door autochtone Nederlanders die de uitlatingen grensoverschrijdend en discriminerend vinden.

RADAR heeft aangifte gedaan bij de politie tegen Geert Wilders en verzoekt het Openbaar Ministerie strafvervolgning in te stellen op grond van de van toepassing zijnde antidiscriminatiebepalingen in het Wetboek van Strafrecht. In december 2014 heeft het Openbaar Ministerie bekend gemaakt dat na grondige bestudering van de zaak is besloten de heer Wilders te vervolgen voor groepsbelediging (art. 137 c Wetboek van Strafrecht) en het aanzetten tot haat en discriminatie (art. 137 d Wetboek van Strafrecht).

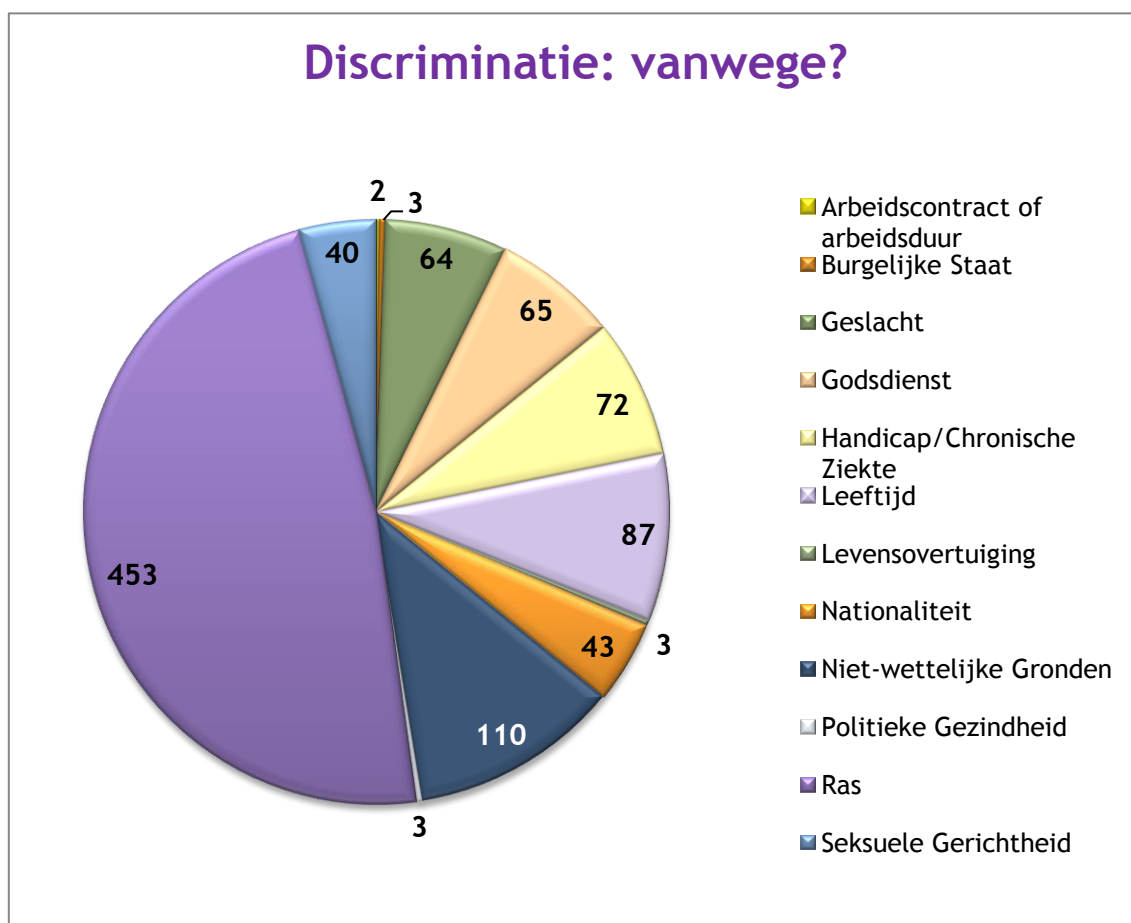
¹ <https://www.om.nl/algemeen/english/engelstalige/to-prosecute-geert/>, geraadpleegd op 2 maart 2015

Hoewel we niet voorbij willen gaan aan het grote aantal melders en de impact die de gebeurtenis had op heel veel mensen, hebben we ervoor gekozen om de rest van het webdossier over de meldingen exclusief die over Wilders' uitspraken te laten gaan. Dit doen we, omdat een dergelijk aantal meldingen over één incident een vertekend beeld geeft. Zonder 'Wildersmeldingen' is het aandeel discriminatie op de arbeidsmarkt (253 meldingen in 2014) bijvoorbeeld 28 procent, met die meldingen is dat nog maar veertien procent. Met Wildersmeldingen gaan bijna drie op de vier meldingen over discriminatie op grond van ras, zonder die meldingen bijna één op twee.

Weer vooral discriminatie op grond van ras

Er zijn twaalf wettelijke gronden voor discriminatie. Net als voorgaande jaren is discriminatie op grond van ras of afkomst de meest voorkomende vorm. De grootste categorie houdt 48 procent van alle meldingen in, een daling van bijna tien procent ten opzichte van 2013. De categorie godsdienst is echter wel groter geworden in het afgelopen jaar. Die groei is volledig toe te schrijven aan de ervaren discriminatie van moslims en ondersteunt het vermoeden dat er weer sprake is van toenemende islamofobie in Nederland. De discriminatiegrond is niet altijd duidelijk bij een discriminatiemelding. Bij het toekennen van een negatieve betekenis aan 'de islam' of 'de moslims' worden vaak ook personen inbegrepen die op grond van uiterlijke kenmerken of etnische afkomst worden gezien als islamitisch, maar dat niet zijn. In het politieke en publieke debat wordt de islam voortdurend besproken en bekritiseerd, maar het blijft niet bij meningen en opinies alleen. Eenzijdige en negatieve opvattingen over de Islam vertalen zich in negatief gedrag tegen moslims en islamitische organisaties.

Figuur 2: Aantal meldingen in 2014 op discriminatiegrond (exclusief Wildersmeldingen)

In 2014 ontvangt RADAR 87 meldingen van leeftijdsdiscriminatie. De meeste incidenten spelen zich af op de arbeidsmarkt, veel werknemers stellen een leeftijdseis in hun vacatures. Een selectie op grond van leeftijd is echter in de meeste gevallen niet toegestaan.

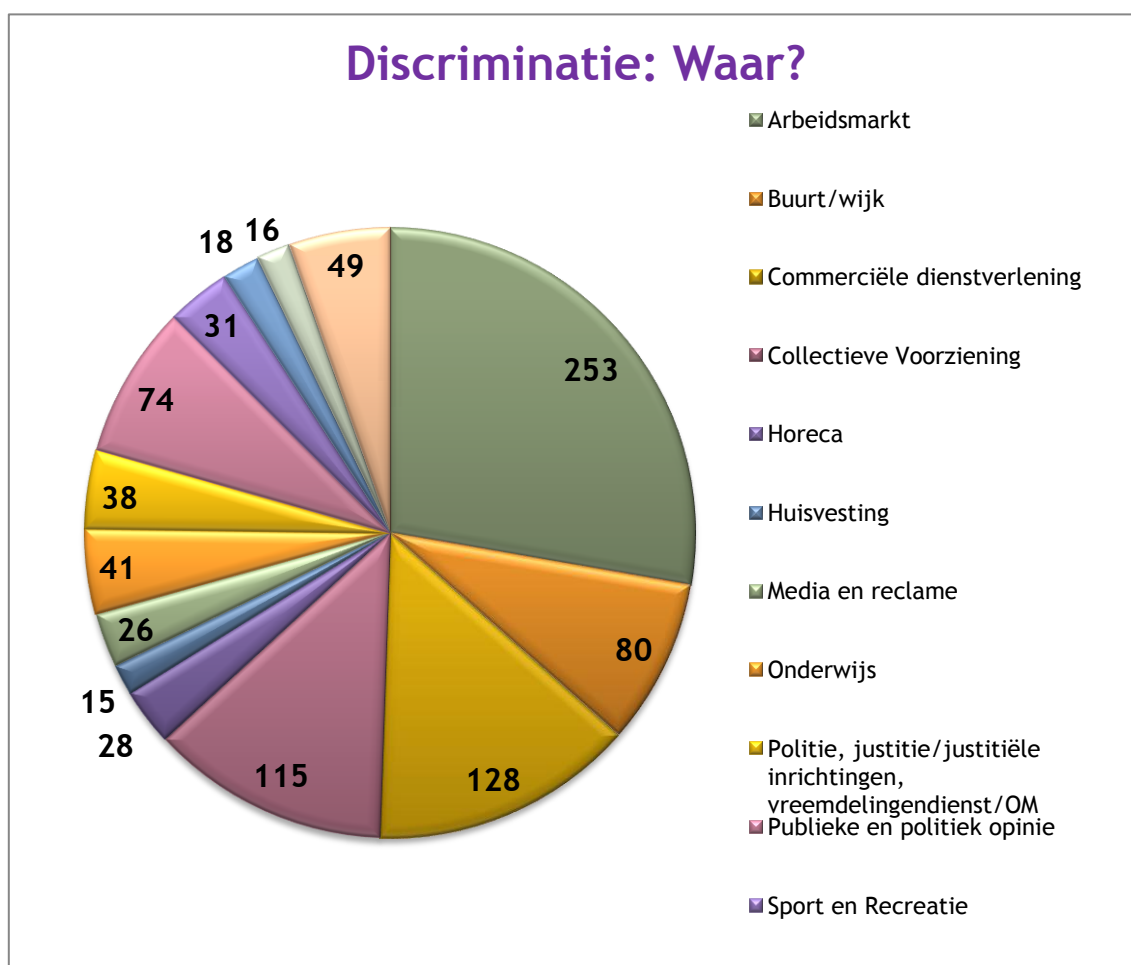
De categorie niet-wettelijke gronden bevat 110 meldingen en is erg divers. Deze categorie blijft constant over de jaren en omvat meldingen van mensen die zich gediscrimineerd voelen op basis van inkomen of uiterlijk, maar ook meldingen van mensen die niet weten waar ze terecht kunnen met hun problemen. RADAR merkt dat steeds meer kwetsbare mensen moeite hebben met het vinden van hulp. Het gaat dan vooral om mensen met psychische problemen.

Meeste kans om gediscrimineerd te worden op de arbeidsmarkt

Ook dit jaar speelt de meeste gemelde discriminatie zich af op de arbeidsmarkt. Niet alleen leeftijdsdiscriminatie komt hier voor, maar ook discriminatie op andere gronden, zoals handicap of chronische ziekte, ras en geslacht. Bij het laatste moet vooral gedacht worden aan vrouwen wiens contract niet verlengd wordt of wiens promotie niet doorgaat vanwege een zwangerschap. RADAR is in 2014 meermaals succesvol geweest in de bemiddeling bij dergelijke zaken.

Bij de terreinen commerciële dienstverlening en collectieve voorziening is een stijging te zien ten opzichte van vorig jaar, vooral de stijging van meldingen over de commerciële dienstverlening is flink. Dit is grotendeels te verklaren door meldingen die RADAR ontvangt naar aanleiding van een uitzending bij RTL Nieuws waarin aandacht is geschonken aan een zorgverzekering voor buitenlandse seizoensarbeiders, waarbij het verplicht en/of vrijwillig eigen risico is herverzekerd via een aanvullende verzekering. Hoewel mensen zich hierdoor gediscrimineerd voelden, omdat zij geen dergelijke verzekering konden afsluiten is er geen sprake van verboden onderscheid. Het is toegestaan een collectiviteit alleen open te stellen voor een bepaalde doelgroep, in dit geval mensen die betrekkelijk kort in Nederland verblijven of die moeite hebben het eigen risico te betalen waardoor in de praktijk de zorgverzekeraar moeite had om het eigen risico te innen.²

Figuur 3: Aantal meldingen in 2014 op discriminatieterrein (exclusief 'Wildersmeldingen')

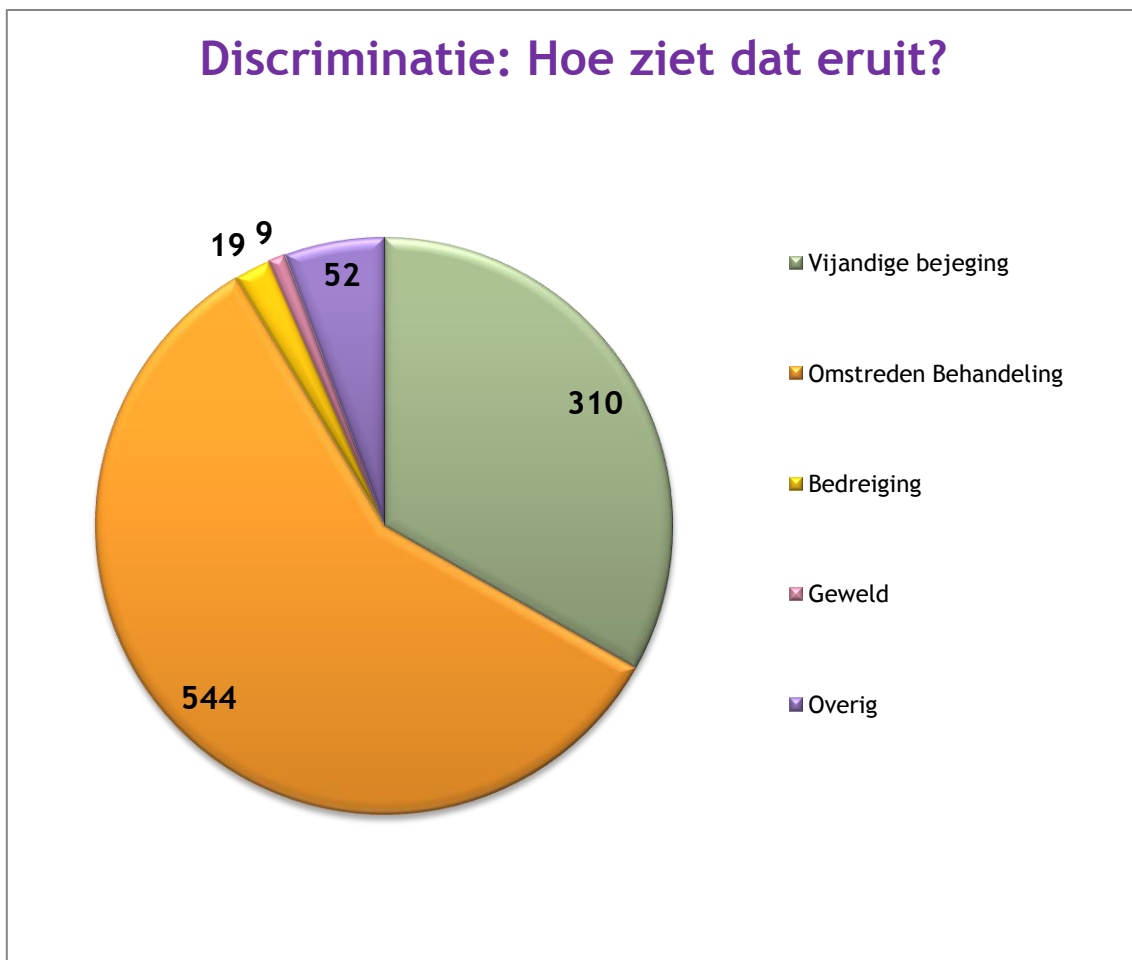

² <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/03/20/beantwoording-kamervragen-over-zorgverzekering-voor-buitenlandse-arbeidsmigranten.html>, geraadpleegd op 12 maart 2015.

De wijze van discriminatie blijft hetzelfde

De manieren waarop er gediscrimineerd wordt kan verschillen. Bij RADAR is een omstreden behandeling al jaren de meest voorkomende manier. Zo werd in 2014 de verkoop van melkpoeder aan mensen met een Aziatisch uiterlijk bijvoorbeeld geweigerd. Vanwege het melamineschandaal in China in 2008 is de vraag naar babymelkpoeder uit Nederland enorm gestegen. Hierdoor is een tekort in de Nederlandse schappen ontstaan. De Nederlandse markt wordt verder verstoord door handelaren die babymelkpoeder opkopen voor de Chinese markt. Klanten met een Aziatisch uiterlijk die in Nederland babymelkpoeder willen kopen, worden in voorkomende gevallen hierop afgerekend. Supermarkten en drogisterijen hebben maatregelen genomen om de schaarste tegen te gaan en klanten mogen nu nog maar één of twee pakken per dag aanschaffen. RADAR concludeert dat het misgaat bij de handhaving van de restrictieve maatregelen. Die zouden voor iedereen moeten gelden, maar in de praktijk worden alleen mensen met een Aziatisch uiterlijk geweigerd.

Figuur 4: Aantal meldingen 2014 per discriminatiewijze (exclusief Wildersmeldingen).

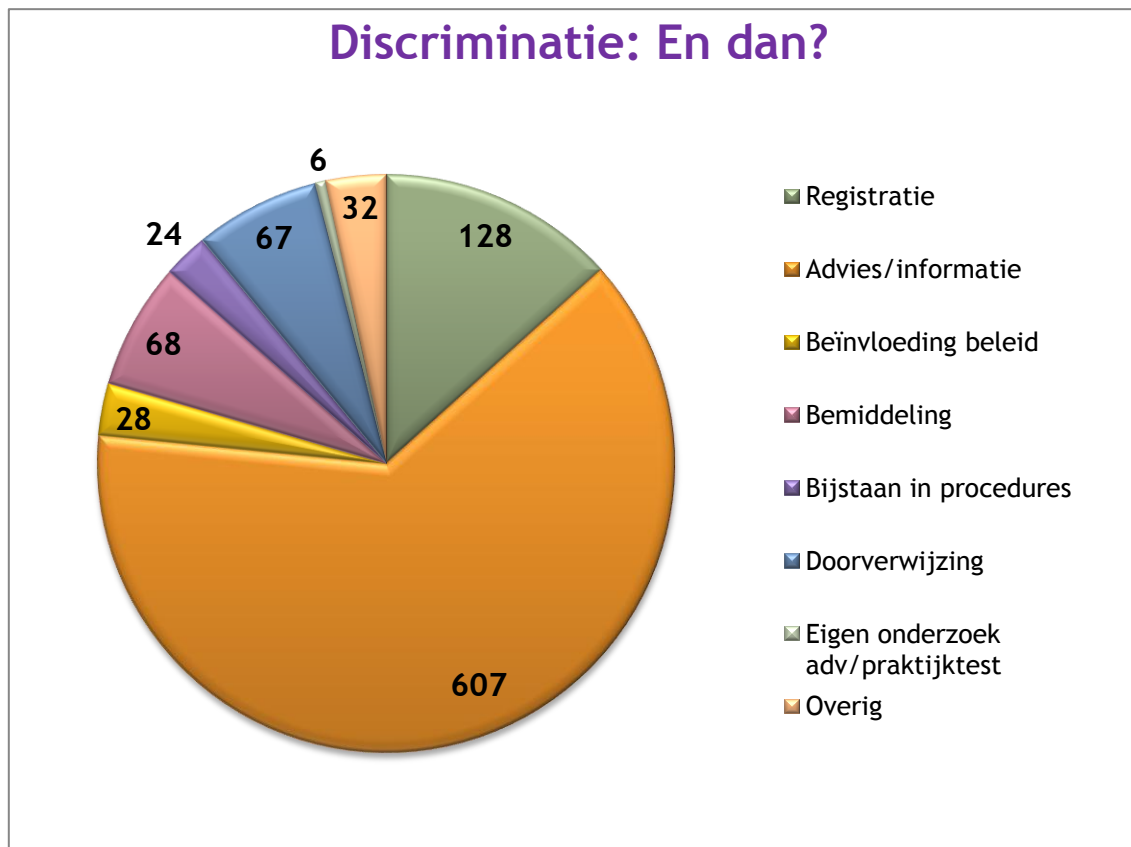
Discriminatie gemeld en dan?

Afhankelijk van de wens en behoefte van de melder, de bereidheid van de wederpartij om in gesprek te gaan en de mogelijke 'bewijsbaarheid' van de discriminatieklacht, wordt samen met de melder de vervolgstap bepaald.

In 2014 krijgen de melders in ongeveer driekwart van de gevallen uitgebreid **advies en informatie**. Bijvoorbeeld over hoe zij het gesprek met de wederpartij kunnen aangaan of hoe zij zich in een volgend contact kunnen opstellen om discriminatie aan de orde te stellen en een oplossing te vinden voor het probleem. Na het advies van RADAR gaan deze melders er zelf mee aan de slag.

In ongeveer zeventig gevallen is er **bemiddeld** tussen de melder en de wederpartij en/of heeft RADAR stappen gezet om door een structurele beleidsverandering discriminatie in de toekomst te voorkomen. In 24 gevallen heeft RADAR de melder bijgestaan in een procedure tegen de wederpartij, bijvoorbeeld een **straf- of civielrechtelijke zaak of een procedure bij het College voor de Rechten van de Mens**.

Figuur 5: Aantal meldingen 2014 op gekozen klachtbehandeling (exclusief Wildersmeldingen).

In meer dan 100 gevallen is volstaan met een registratie van het voorval. In deze gevallen geeft RADAR meestal een korte reactie, maar worden de klachten niet verder in behandeling genomen omdat de melder dit niet wenst. Aan de hand van meldingen en eigen screening van vacatures met leeftijdsdiscriminatie of ongeoorloofde sekse-eisen, kregen enkele werkgevers in 2014 een brief van RADAR. Deze brief informeert hen over wet- en regelgeving omtrent ongelijke behandeling en werving en selectieprocedures.

Andere publicaties: jaarbericht en regionale rapportages

In februari 2015 ontvingen alle gemeenten die bij RADAR zijn aangesloten een overzicht van de meldingen uit hun eigen gemeente. In maart verschijnt het jaarbericht van RADAR. Daarin is veel aandacht voor RADAR activiteiten die discriminatie voorkomen en bestrijden. Voor de zomer volgen rapportages op het niveau van de politie-eenheden met gebiedsgebonden informatie over de omvang en aard van gemelde discriminatie in 2014. Hierin zijn niet alleen de meldingen bij de antidiscriminatievoorziening, maar ook de discriminatieregistraties bij de politie en de (verzoeken om) oordelen bij het College voor de Rechten van de Mens opgenomen. Deze rapporten maken onderdeel uit van een project dat wordt gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Op zoek naar meer informatie over discriminatie? Lees onze vernieuwde [factsheets](#).